

Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelma 2023-2025

Pohjois-Karjala

Vammaisneuvosto 7.12.2022

Ellinoora Ojala

Ennaltaehkäisevän päihdetyön asiantuntija

Siun sote

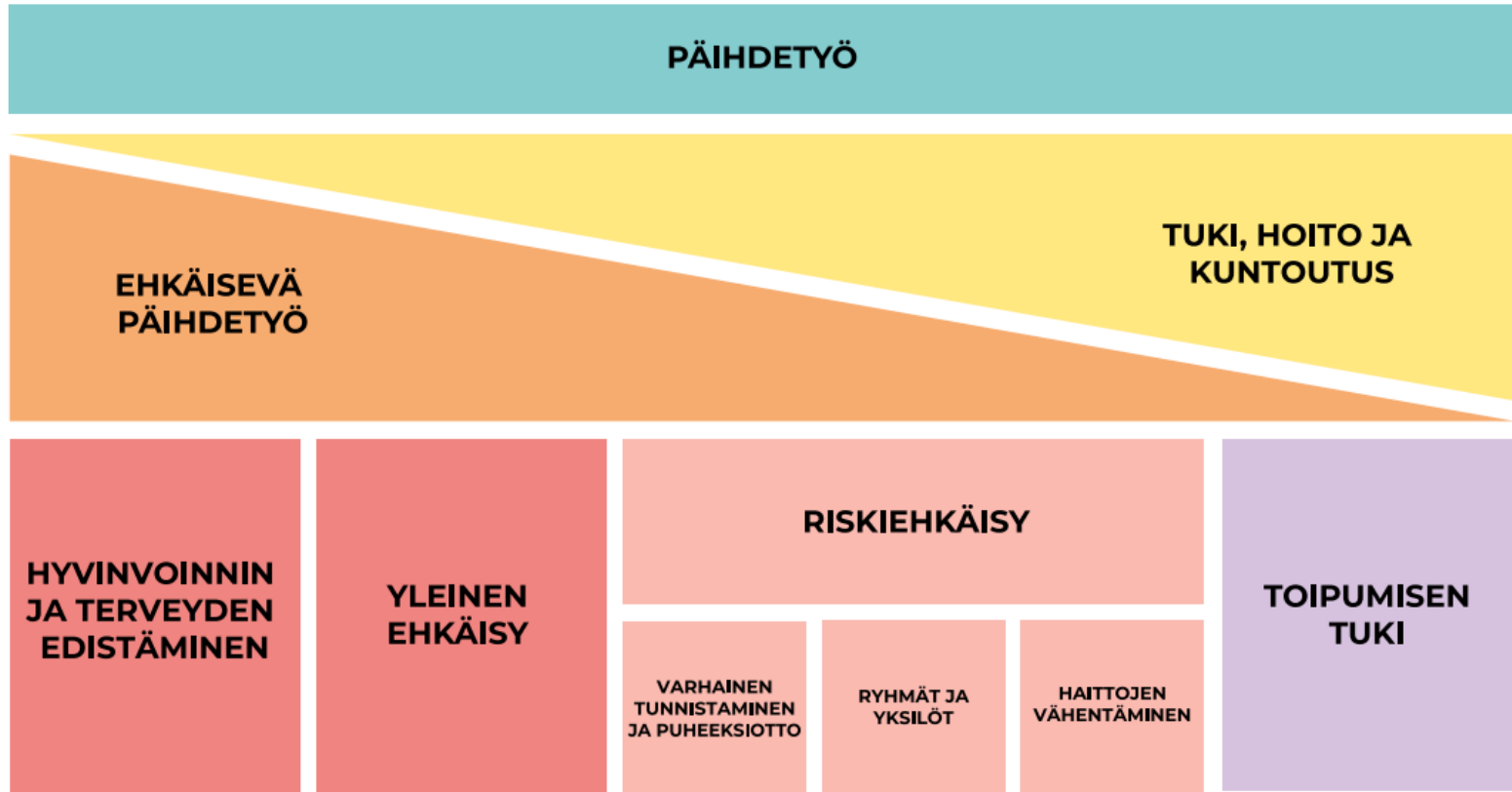
ellinoora.ojala@siunsote.fi

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä

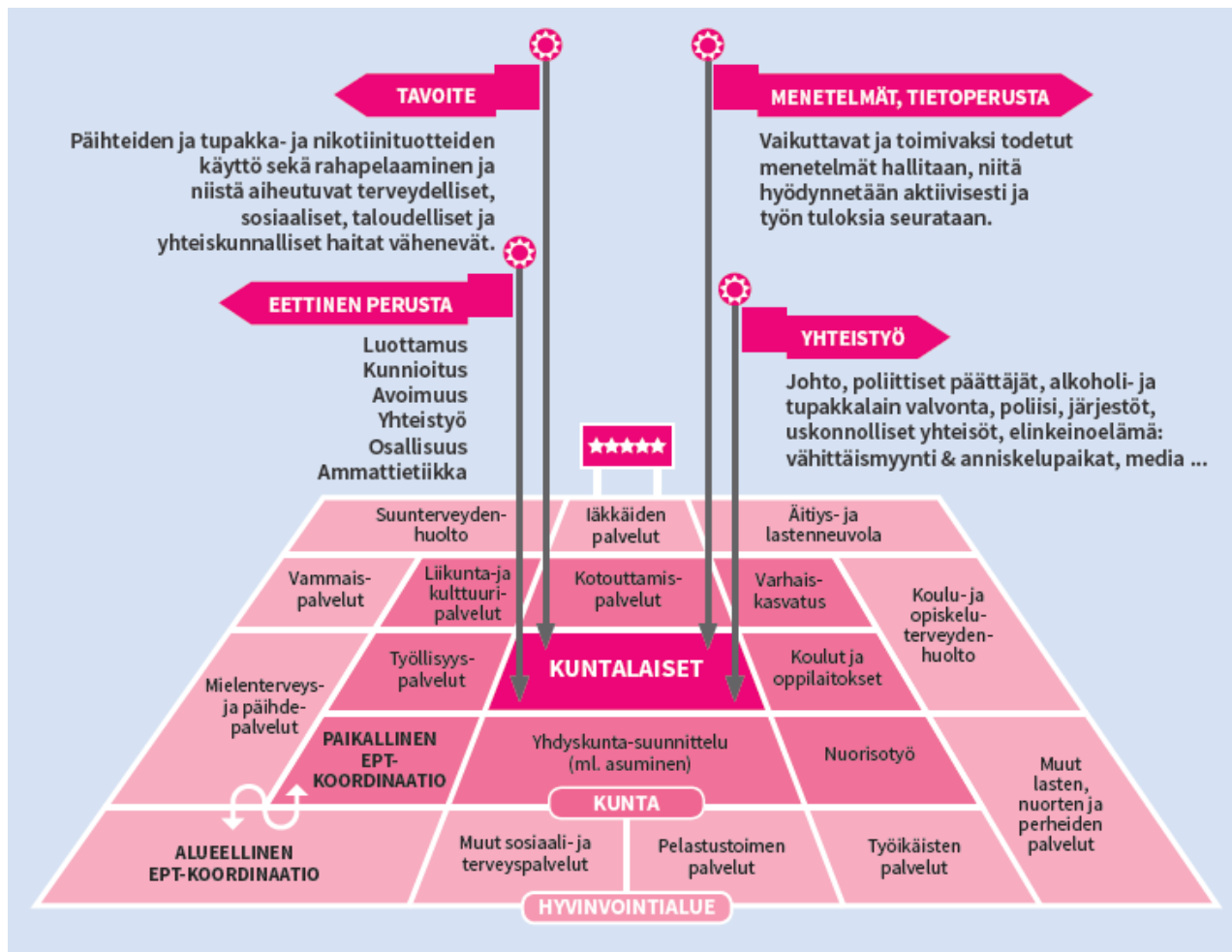
24.4.2015/523

- **Kunnan ja hyvinvointialueen ehkäisevän päihdetyön tehtävät:**
  - Päihdeolojen seuranta ja niistä tiedottaminen
  - Päihdehaitoista viestiminen yksilöille ja väestölle
  - Ehkäisevän päihdetyön toimien ja osaamisen edistäminen eri hallinnonalueilla
  - Yhteistyö ja toimien yhteensovittaminen viranomaisien, tupakka- ja alkoholilain noudattamisen valvonnan sekä yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa
  - Ehkäisevä päihdetyön liittäminen osaksi hyvinvointikertomuksia ja –suunnitelmia
  - Asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien edistäminen päihteiden aiheuttamien haittojen vähentämiseksi
- Hyvinvointialue **tukee alueensa kuntia ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa ja kehittämisessä ja huolehtii ehkäisevän päihdetyön tehtävistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluissa.**

EHKÄISEVÄ PÄIHDETYÖ OSANA PÄIHDETYÖN KOKONAISUUTTA

Kuva: Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry

Kuva 2. Ehkäisevän päihdetyön laadukas kokonaisuus.

Taustaa

- Ehkäisevän päihdetyön perusrakenteisiin kuuluu ehkäisevää päihdetyötä ohjaava suunnitelma, joka linjaa alueen tavoitteista ja toimenpiteistä ehkäisevään päihdetyöhön liittyen
- Tarkoituksena tuoda suunnitelman muotoon erityisesti kuntien ja hyvinvointialueen ***lakisääteiset EPT-tehtävät ja ehkäisevän päihdetyön ajankohtaiset kehittämistoimet sekä tutkittuun tietoon perustuvat toimet***
  - Kaikkea mahdollista toimintaa, joka ehkäisee päihteiden käyttöä (esim. laadukkaat peruspalvelut kunnissa, harrastustoiminta jne.) ei ole järkevää tai mahdollista kirjata suunnitelmaan ettei se paisu valtavan suureksi

Pohjois-Karjalan
hyvinvointistrategia
2020-2025
(Maakuntaliitto)

Hyvinvointistrategian
toimintasuunnitelma

Kuntastrategia

Kunnan
hyvinvointikertomus ja
-suunnitelma

Mahdollinen kunnan
tarkennettu EPT-
suunnitelma
(Joensuu, Liperi)

Siun soten/
Hyvinvointialueen
strategia

Hyvinvointikertomus
2022
Hyvinvointisuunnitelma
puuttuu

Alueellinen
ehkäisevän
päihdetyön
toiminta-
suunnitelma

*EPT-suunnitelma tuo
yksityiskohtaisemmalle
tasolle muissa
asiakirjoissa kirjattuja
asioita*

Ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelman laadintaprosessi

- Työstäminen aloitettu 5/2022
- Pohjalla tiedot maakunnan, Siun soten ja kuntien hyte-suunnitelmista ja vastaavista asiakirjoista
- Pohjois-Karjalan EPT-verkoston kommentit ja käsittely: 10-11/22
  - Kunnat
  - PKSotu, Kansanterveyden keskus, P-K:n syöpäyhdistys, Pelituki
  - AVI
  - Poliisi
- Siun soten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen ohjausryhmässä käsittely 14.11., kommentointiaikaa 30.11. saakka
- Vaikuttamistoimielimet 12/2022
- Hyvinvointialueen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen lautakunnan käsittely 12.1.2023

Nostoja ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelmasta

- Suunnitelman alkuosiossa kuvattu ehkäisevän päihdetyön rakenteet kunnissa ja hyvinvointialueella sekä päihteiden käytön nykytilanne ikäryhmittäin
- Kehittämistarpeet:
  - Päihteiden käytön, tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön sekä rahapelaamisen vähentäminen tavoitteena kaikissa ikäryhmissä
  - Ennaltaehkäisyn näkökulmasta tärkeä kohdentaa toimia lapsiin, nuoriin ja perheisiin
    - Lapset ja nuoret: kaikki päihteettömyyteen tukeminen, erityishuomiona nikotiinituotteet ja kannabis
    - Työkäisillä ja ikäihmisillä päihteettömyyteen ja kohtuukäyttöön kannustaminen (erityisesti alkoholi)
  - Päihteisiin liittyviin asenteisiin vaikuttaminen (nuoret, aikuiset)
  - Saatavuuden rajoittaminen ja alaikäisille välittämiseen puuttuminen

Nostoja ehkäisevän päihdetyön toimintasuunnitelmasta

- Toimintasuunnitelmaan kirjatusta toimenpiteistä suurin osa on universaaleja (koskee koko aikuisväestöä/lapsia/nuoria)
- Päihdehaitoista ja ehkäisevän päihdetyön toimista viestiminen
  - Viestintäsuunnitelmaa tehdään parhaillaan: erityisryhmien huomioiminen?
- Päihde- ja pelikasvatus kouluissa ja oppilaitoksissa
  - Huomioidaan Luovi
- Ehkäisevän päihdetyön hoito- ja palveluketju sote-palveluissa
- Vammaisneuvoston kuuleminen tarpeen mukaan ehkäisevän päihdetyön toimenpiteiden suunnittelussa